

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi

Öğretmen

Bilgilendirme Rehberi

Ankara 2015

Öğretmen

Bilgilendirme Rehberi

Değerli meslektaşlarım,

Sınavlara hazırlanan öğrencilerin desteklenmesi kadar, eğitimcilerin ve ailelerin güçlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Sınavlarda öğrenci başarısının artırılmasına yönelik rehberlik hizmetleri kapsamında Bakanlığımız tarafından öğrenci, öğretmen ve velilerle yönelik çok sayıda çalışma gerçekleştirilmektedir.

Bilindiği üzere sınavlarda başarıyı sağlayan birden fazla faktör bulunmaktadır. Öğrencinin sınavlara akademik olarak hazır olması kadar psikolojik olarak da kendisini sınava hazır hissetmesi başarılı olması için önemli bir koşuldur.

Okul Rehberlik Servislerine gelen çok sayıda öğrenci sınavlara çalışmalarına rağmen sınav öncesinde ve esnasındaki kaygılarından dolayı başarılı bir sonuç alamadıklarını ifade ederek yardım istemektedir. Sınav sistemi, sınav kaygısı ve verimli ders çalışma yöntemleri konularında hazırlanmış bu kılavuz, hayatta karşısına çıkacak sınavlarda başarı sağlayarak sağlıklı birer birey olmalarını arzu ettiğimiz öğrencilerimize nasıl yardım edebileceğinize dair önemli bir kaynaktır.

Bu kılavuza ek olarak yapılacak eğitimlerle; öğrencileri ve velileri sınav süreçlerine ilişkin bilgilendirme, sınav öncesi ve sonrası destek, sınavlara hazırlanma ve verimli ders çalışma, sınav kaygısı ile baş etme yolları, tercih danışmalığı, ailenin çocuğa yaklaşımı, aileler tarafından sınavlara yüklenen anlam, ebeveyn tutumları, öğretmenlerin ortak sınavlarda rolleri, öğrencilere yaklaşımları, sınav süresince yapılması gerekenler vb. konularda bilgilendirme yapılarak bu hizmetlerin sunumunda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Değerli öğretmenlerimizden gelecek katkı ve önerilerle daha da zenginleşeceğini düşündüğüm bu kılavuzun hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum, yararlı olmasını diliyorum.

Nabi AVCI

Milli Eğitim Bakanı

SINAVLAR VE ÖĞRETMENLER

Öğrenciler zamanlarının büyük bir çoğunluğunu okulda öğretmenleri ve arkadaşları ile geçirmektedir. Dolayısıyla, eğitimin niteliği ve öğrencilerin akademik başarıları üzerinde öğretmen-öğrenci ilişkisinin diğer ilişki türlerine göre daha büyük bir etki yarattığı bilinen bir gerçektir.

Öğretmenler, çocukların gelişiminde büyük öneme sahiptirler. İyi bir öğretmene sahip olmak çocukların kendilerine güvenlerini, öğrenme becerilerini artırabilmektedir.

Okulda öğretmenler ve öğrenciler arasında karşılıklı güven-değer-diyaloga dayalı bir ilişki kurmak önemlidir. Öğrenci ve öğretmenin beklentilerinin açıkça ifade edilmesi etkili öğrenci-öğretmen ilişkisinin temelini oluşturmaktadır.

Okulda Uygun Öğrenme Ortamının Oluşturulması İçin;

Öğretmenin öğrenciye zevk vermesine yardımcı olmalıyız. Başardığımızı hissedenden öğrencilerin derse katılımı artacaktır.

Öğrencinin ne anladığını ve ne kadar anladığını tespit etmek için öğrenciyi de katarak ders başı ve ders sonu tekrarları yapmalıyız.

Dersi vurgusuz bir ses tonu ile anlatmak öğrenmeye sıradanlık katar. Ses tonumuz, sınıf içi hareket etmemiz öğrencinin dikkatini arttıracaktır.

Öğretmenlik öğrenciyi tanımak ile başlar. Her öğrencinin kendine özgü öğrenme stili vardır. Bu öğrenme stillerinin öğrenciye fark ettirilmesi öğretmenin görevleri arasındadır.

Öğrencilerin zihinlerinde merak duygusu oluşturalım. Böylece onlar derse katılmak gereğini hissedeceklerdir.

Niçin, Nasıl, Ne kadar öğrendiklerimizi nerelerde kullanabiliriz? sorularının cevaplarını bulabilecekleri yol haritaları oluşturmalıyız.

Öğretmenlere Öneriler

- ▶ Öğrencilerimizi sadece sınavlara hazırlamak yerine öncelikle onlara öğrenmeyi sevdirelim.
- ▶ Öğrencilerimize “Yapma, dur.” demek yerine öğrencinin olumsuz davranışlarının sonuçlarını açıklayalım.
- ▶ Öğrencimizde gördüğümüz olumsuz davranışları okul içinde tekrar tekrar anlatıp öğrencimize yönelik bir önyargı oluşturmayalım.
- ▶ Öğrencilerimizi ayrı ayrı tanıyarak onları farklı sosyo-ekonomik ve kültürel dünyalardan gelen farklı potansiyele sahip, bağımsız bireyler olarak kabul edelim. Değerlendirmelerimizi bu ölçüye göre yaptığımız takdirde “kıyaslama” yanılığısına düşmeyiz.
- ▶ Öğrencilerimizin önemli duygusal ve sosyal sorunlarını fark ettiğimizde ailesiyle görüşerek uzman yardımı almasını teşvik edelim.
- ▶ Öncelikle davranış bozukluğu veya uyum sorunu gösteren öğrencilerimizin sorunları ile meşgul olalım. Ancak bu takdirde sınıfımızda başarılı bir öğrenme ortamı oluşturabiliriz.
- ▶ Sınıf ortamında öğrencilerimizin ilgisini olumlu davranışa yönlendirelim, önce biz model olalım.
- ▶ Öğrencilerimize yönelttiğimiz beklenti düzeylerimizin farklı olmamasına, çeşitli etkenlere bağlı olarak değişik yaklaşımlarda bulunmamaya özen gösterelim. Şunu bilelim ki sözlü olmasa da beden dilimizle tüm davranışlarımız öğrencilerin tamamı tarafından dikkatle izlenmekte ve değerlendirilmektedir.
- ▶ Başarısı düşük öğrencilere yardımın en önemli öğelerinden biri başarı tecrübeleri yaratarak öğrencinin güvenini artırmaktır. Öğrencimize bu kapsamda başarabileceği görev ve sorumluluklar verelim. Örneğin; sınıf gazetesi, müzik kulübü başkanlığı gibi.
- ▶ Başarısı düşük öğrencilerin başarabileceği bir konu ya da etkinlik bulalım. Başarması ve arkadaşları ile paylaşması için onu destekleyelim. Başardıktan sonra da övgü ve takdiri ihmal etmeyelim. Burada önemli olan, çocuğa başarının tadını aldırmasıdır. Başarılmış eylem bireyi yeni başarılar için motive eder. Bunun için de ilk adımın atılması gerekir.
- ▶ Başarısı düşük öğrenciyi sınıf içinde aşağılamak ve dışlamak, onu hiçbir şekilde başarıya yöneltmez. Tam tersine başarısızlık kaygısının pekişmesini sağlar.
- ▶ Her dersin hangi tür çalışma tekniği gerektirdiğini en iyi kendi branş

öğretmenleri bilir. Bu nedenle, kendi branşımıza ait çalışma yöntemlerini öğrencilerimizle paylaşalım.

- ▶ Öğrencilerimize sevgi ve saygı gösterelim, önce kendi önyargılarımızın farkında olalım.

SINAVDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- ▶ Sınav esnasında diğer gözetmen arkadaşımızla fısıldaşma dâhil ses çıkarmamaya ve farklı şeylerle uğraşmamaya (kitap okumak, sınıf içinde sürekli tur atmak ya da sınav olan öğrencinin başında gereğinden fazla durmak, telefonda oyun oynamak vb.) dikkat edelim.
- ▶ Sınav sırasında öğrencilerle sınav soruları hakkında her türlü diyalogdan kaçınalım.
- ▶ Sınav sırasında öğrencilerin dikkatlerinin dağılmaması için kılık ve kıyafetimize (ses çıkaran ayakkabı ve takılar, ağır kokulu parfümler vb.) özen gösterelim.
- ▶ Dört farklı tür soru kitapçığını sınıf düzeni içerisinde birebir temas etmeyecek, yan yana ve arka arkaya gelmeyecek şekilde dağıtalım.
- ▶ Öğrencilerin cevap kağıdındaki imza bölümünü imzalaması ve kitapçık türünü işaretlemesi konusunda uyarı yapalım.
- ▶ Sınav sırasında oluşabilecek herhangi bir gürültüyü yedek gözetmenler yardımı ile en aza indirelim.
- ▶ Sınıfın sıra dağılımına göre S düzeninde olmasına ve öğrencilerin salon aday yoklama listesindeki sıraya göre yerleşmesine dikkat edelim.
- ▶ Öğrencilerin değerlendirilmelerinin objektif bir biçimde yapılabilmesi için sınav esnasında adil davranalım. Aynı durumda çocuğumuz, yakınımız, kardeşimiz olabilme ihtimalini göz önünde bulunduralım.
- ▶ Her bir ders yazılısı başladıktan sonra ilk 20 dakika ve son 5 dakika süresince öğrencilerin sınıflarından çıkmasının yasak olduğu, ilk 20 dakika tamamlandıktan sonra sınavı tamamlayan öğrencinin sınıftan çıkabileceğini hatırlatalım.
- ▶ Sınav başlamadan 1 saat önce sınav yerinde hazır bulunalım.

ORTAK SINAVLAR HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Sınavlar öğrencilerin bir üst eğitim kurumuna geçişte ya da okuldaki başarı düzeylerinin ölçülmesinde kullanılan bir yöntemdir.

2013 - 2014 eğitim - öğretim yılında Bakanlığımız Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sisteminde güncellemeye gitmiş ve ülke genelinde 2014 yılında ortak sınavlar uygulaması hayata geçirilmiştir.

Sınavda hangi derslerden ne kadar soru sorulacağı, sürenin ne kadar olacağı, zamanın nasıl kullanılacağına ilişkin bilgiler dikkat edilmesi gereken hususlar Bakanlığımız internet adresinde yayımlanan Ortak Sınavlar E- Kılavuzu'nda yer almaktadır. Kılavuzda yer alan bilgileri okuyarak sınav sürecine ilişkin öğrencilerinizin ihtiyaç duyduğu konularda öğrencilerinize destek olabilirsiniz.

SINAV KAYGISI

Sınavlarda bazen öğrencilerimizin aşırı kaygılı olduklarını gözleriz. Bu duruma sınav kaygısı diyoruz. Sınav ortamında; öğrenciler, hızlı kalp atışları, terleme, üşüme, kızarma, sararma, mide bulantıları, sinirlilik, gerginlik gibi belirtileri gösterebilir.

Sınav kaygısı; öğrenilen bilginin sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olur, başarının düşmesine yol açar.

Sınav Kaygısı için uzman desteği ile öğrencilerin bu kaygı ile baş etme yolları güçlendirilir.

OLUMSUZ DÜŞÜNCELERLE BAŞA ÇIKMAK

Olumsuz Otomatik Düşünceler

- ▶ Sınava hazır değilim.
- ▶ Bu bilgiler çok gereksiz ve saçma. Nerede ve ne zaman kullanacağım ki?
- ▶ Sınavlar niye yapılıyor, ne gerek var?
- ▶ Bu bilgilere gelecekte benim işime yaramaz.
- ▶ Sınava hazırlanmak için gerekli zamanım yok ki!
- ▶ Bu konuları anlayamıyorum.
- ▶ Biliyorum, bu sınavda başarılı olamayacağım.
- ▶ Sınav kötü geçecek.
- ▶ Çok fazla konu var, hangi birine hazırlanayım?

Öğrencilerin sınav kaygısının oluşmasında etkisi olan **olumsuz otomatik düşünceler** bulunmaktadır. Öncelikle öğrencilerle bu düşüncelerin var olup olmadığını farkına varmalarını sağlayalım.

Öğrencilerin farkına vardığı olumsuz otomatik düşüncelerinin yerine yan tarafta yazılı olan **alternatif düşünceleri** koymaları kaygılarını azaltacaktır.

Alternatif Düşünceler

- ▶ Yapmam gereken nedir?
- ▶ Yapabildiğim en iyisini yapabilirim.
- ▶ Olabilecek en kötü şey ne?
- ▶ Dünyanın sonu değil, tafisi var.
- ▶ Bunda başarısız olmam her zaman olacağı anlamına gelmez.
- ▶ Yeterli zamanımın olmadığı doğru, ancak zamanımı en etkili şekilde nasıl kullanabilirim?
- ▶ Tüm kaynakları çalışmasam bile, önemli bölümlere öncelik vererek sınavı hazırlanabilirim, hiç olmazsa bu bölümlerden puan kazanırım.
- ▶ Başarısız hayatımın önemli bir dönüm noktasını açacağı. Başarısız olmam tembel ve beceriksiz olduğumu göstermez. Daha fazla çalışmam gerektiği anlamına gelir.
- ▶ Zamanı kendi yararına kullanmak benim elimde.

Olumlu ve gerçekçi düşünceler oluşturmaya çalışın

Sonuç her ne olursa olsun ailen seni seviyor.

Bu sınavda başarılı olacaksınız.

Elinden geleni yapmalısın.

Kendi geleceğini şekillendirebilirsin.

Risk alabilirsin, kendine güven.

Yaşadığın her an kıymetli. bunun unutmamalısın.

Hedeflerini gerçekleştirmek için doğru yaşatısın.

Bunun üstesinden gelebilirsin.

ÖĞRENCİYE “AFERİN” DEMENİN YOLLARI

“İYİ BİR ÖĞRETMEN OLMAYI SEÇİN”

İyi bir öğretmen;

- ▶ Öğrencisinin daima iyi özelliklerini görür.
- ▶ Eleştirmez ve kınamaz.
- ▶ Öğrencilerinden yetenekleri ölçüsünde şeyler bekler.
- ▶ Sorumluluk ve dürüstlikle çalışır.
- ▶ Dersini eğlenceli hale getirir.
- ▶ Öğrencilerin ihtiyaç ve isteklerini anlar.
- ▶ Doğru yaptıkları şeyleri söyler.
- ▶ Öğrenciyi öğrenme sürecine dahil eder.
- ▶ Dinlemek ve duymak için zaman ayırır.
- ▶ Geribildirim verir
- ▶ Küçük başarıları fark eder ve yüceltir.

ÖĞRETMEN VE AİLE İLİŞKİSİ

Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının öğrenci başarısı üzerinde önemli etkileri vardır. Anne-baba ve öğretmenler elverişli bir öğrenme ortamı oluşturabilmek için ortak çaba göstermelidirler. Bu yüzden öğretmenler çocuğun aile ortamını iyi tanımalıdır, aile üyeleri ile etkili iletişim kurmalıdır.

Okulda gerçekleştirilen etkinlikler, evde anne-baba tarafından desteklenmezse başarıya ulaşmak zordur. Genellikle öğretmen-veli görüşmelerinde çocuğun akademik başarısı değerlendirilmekle birlik aslında çocuk tüm gelişim alanları dikkate alınarak değerlendirilmeli ve velilerin de bu gelişim alanlarını nasıl destekleyeceği konusunda onlara rehberlik edilmelidir.

Eleřtiri İçin Bir Teknik: Sandviç Tekniği

Eleřtirinizin kişiyle değil, davranışıyla ilgili olduğunu göstermek için olumlu eleştiri ile başlayıp, olumlu eleştiri ile bitirin.

Ali'nin birebir konuřurken futbol konusunda akıl yürütmelerini beđeniyorum.

Ders işlenirken farklı konulardan bahsetmesi dikkatimi dağıtıyor.

Bu konuyu Ali'yle birlikte konuşarak zme ulaştıracadıma inanıyorum.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Beşevler MEB Kampüsü A Blok, ANKARA
e-posta: oer@meb.gov.tr • [http: //orgm.meb.gov.tr](http://orgm.meb.gov.tr)